

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تزیینت در عاشورا

تالیف:

جعفر دیناروند

سرشناسه	:	دیناروند، جعفر، ۱۳۳۴ -
عنوان و پدیدآور	:	تربیت در عاشورا / تألیف جعفر دیناروند.
مشخصات نشر	:	اهواز: تر آوا، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	:	۱۵۲ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۳۴۷-۲۹۶-۹
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	عاشورا -- تاثیر
موضوع	:	Tenth of Muharram -- Influence
موضوع	:	واقعه کربلا، ۶۱ق -- تاثیر
موضوع	:	Karbala, Battle of, Karbala, Iraq, 680 -- Influence
موضوع	:	تربیت اخلاقی -- جنبه های مذهبی -- اسلام
موضوع	:	Moral education-- Religious aspects -- Islam
رده بندی کلاس	:	BP۴۱/۷۶/د۹ت۴ ۱۳۹۶
رده بند دیویی	:	۲۹۷/۹۵۳۴
شماره کتابت سی	:	۵۰۳۲۶۹۸

نام کتاب: تربیت در عاشورا

تألیف: جعفر دیناروند

طرح روی جلد:

ناشر: تر آوا

شماره ی نشر: ۵۵۹

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۷

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۷-۲۹۶-۹

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

نشر تر آوا: اهواز - کیانپارس - خیابان نهم غربی - پلاک ۱۲۸

نمابر: ۰۶۱۳۳۹۰۳۷۱۴ همراه: ۰۹۱۶۱۱۳۶۷۸۵

Taravapublication@yahoo.com

فروشگاه اینترنتی www.tarava.com

@taravapub

حق چاپ و نشر مخصوص ناشر است..

فهرست مطالب

۷	 مقدمه
۱۱	 ضرورت و اهمیت موضوع
۱۵	 رابطه تاریخ با تربیت
۱۹	 تربیت و حوادث قبل از عاشورا
۲۳	 تربیت و شخصیت شناسی در عاشورا
۲۷	 تربیت و رفتار شناسی در عاشورا
۳۱	 تربیت و خانواده شناسی در عاشورا
۳۵	 تربیت و منبع شناسی در عاشورا
۴۰	 تربیت و نماد شناسی در عاشورا
۴۴	 نگرش های متفاوت به واقعه ی عاشورا
۴۸	 واقعه ی عاشورا در نگاه کلی
۵۳	 واقعه ی عاشورا در نگاه تحلیلی
۵۷	 روند تربیت و کلیات آن
۶۱	 رابطه میان عاشورا و تربیت
۶۶	 زندگی نامه ی امام حسین (ع)
۶۹	 زندگی نامه ی یزید بن معاویه
۷۲	 زندگی نامه ی زینب کبری (س)
۷۵	 نقش های تربیتی در عاشورا
۸۷	 اهداف تربیتی در عاشورا
۹۲	 ابزارهای تربیتی در عاشورا
۹۷	 روش های تربیتی در عاشورا
۱۰۹	 اثرات تربیتی عاشورا
۱۱۵	 نمادهای متضاد تربیتی در عاشورا

- زمینه‌های تربیتی عاشورا ۱۳۰
- عاشورا و وظایف تربیتی در جهان امروز ۱۴۱
- نتیجه‌گیری ۱۴۶
- منابع: ۱۵۰

www.ketab.ir

مقدمه

مقدمه دروازه‌ی ورود به موضوعات علمی است. بر این اساس برای آماده نمودن اصل و اساس یک مطلب علمی، وجود آن لازم و ضروری می‌آید. این مهم نه تنها در گفتار که در نوشتار نیز دارای اهمیتی خاص است. بی توجهی به وجود مقدمه و عدم توانایی در بیان محتوای این بخش در ابتدای فعالیت نوشتاری ممکن است خواننده را به اصل موضوع هدایت نکند. مقدمه باید راهنمایی مفید و اولیه در هر نوشته‌ای باشد.

مقدمه باید بتواند به خواننده این امکان را بدهد که در تصمیم‌گیری، متفکرانه عمل نماید. به اندازه‌ی کافی دارای محتوای رهنمودی باشد که خواننده برای ادامه‌ی مطالعه بر آن تکیه نماید. مضامین که دارای ویژگی خدماتی است، می‌بایست با دقت و ظرافت آن را پوشش دهد. به نوعی رفع‌کننده نیاز مخاطب باشد.

واقعه‌ی سال شصت و یک هجری قمری در تقویم جهان اسلام نشان دهنده‌ی جنگی نابرابر میان حکومت داران و مخالفین بود. جمعی که حاضر به همکاری با حکومت نبودند و به نوعی مخالفت خود را با شیوه‌ی تشکیل دولت با مخالفت در شیوه‌ی دینی اسلام نشان دادند. رهبری این مخالفت با امام سوم شیعیان حضرت امام حسین(ع) بود. در تاریخ از آن به عنوان "جنگ" ذکر شده و مانند تمام جنگ‌های ایجاد شده در جهان، به شیوه‌ای تاریخی نگریسته می‌شود.

نام‌های دیگر نیز در تاریخ برای آن ذکر شده که هر یک نشان دهنده‌ی نگرش و دید نویسندگان به آن است. واژه‌هایی مانند: "انقلاب امام حسین(ع)"، "واقعه‌ی عاشورا"، "جنگ نینوا"، "واقعه‌ی کربلا"، "جنگ فرات"، "جنگ اسلام و کفر"،

"قیام مظلومان"، قیام خون بر علیه شمشیر"، "جنگ عقیده" که این نام‌ها نشان دهنده‌ی اهمیت بخش‌هایی از این رویداد تاریخی نزد نویسندگان و گویندگان آن است.

بدون شک جنگ و درگیری در اساس خود دارای معنایی منفی است. کشتن، قتل عام، تجاوز، وحشیگری، ظلم، غارت، بی حرمتی، آوارگی، قدرت طلبی، نفی جوهری انسانی، رفتارهای حیوانی، خودخواهی، منفعت طلبی و در نهایت زیر پا گذاشتن اصول انسانی و بی توجهی به بشریت و آدمیت حاصل هر نوع جنگی در ذهن انسان‌هاست.

بر همین اساس اسلام در هر درگیری و ستیزه‌ای نمی‌توان نام جنگ را تحمیل نمود. انسان‌های آزاد، میان انقلاب و آشوب تفاوت قائل می‌شوند و حق خواهی را با شورش یکی نمی‌دانند. به کارگیری واژه‌ی خرابکاری برای مردمی که دنبال بازگشت به اصول اولیه‌ی انسانی هستند و قصد دارند تا با انقلاب خود بنیان‌های ظلم و ستم را برچینند، تهمتی بیش نیست.

در سال‌های اولیه‌ی حکومت اسلامی که بر اساس وحی خداوند و انتقال آن به پیامبرش شکل گرفت، اصول انسان دوستی، عدالت خواهی، ظلم ستیزی، رفع فقر، رفتارهای نیکو، گفتارهای محبت آمیز، گذشت، صلح، رامش، احترام متقابل، همکاری، کمک به هم‌نوع و توجهی به انسانیت و جود برای آدمی باعث جذب حداکثری مردم بدان گردید.

شخص پیامبر به عنوان الگو، پیشرو در عمل گردید و یاوران او نیز همین شیوه را اساس عمل‌های خود قرار دادند. باور به دین و پذیرش اسلام به هیچ عنوان برای آن‌ها جنبه‌ی تحمیل و اجبار را نداشت و بدین وسیله افراد با تفکر و مطالعه دست به انتخاب آگاهانه زدند.

در زمان حیات رهبر و پیامبر خدا، تمام این اصول مورد تاکید وی قرار داشتند و روز به روز بر جمعیت مسلمانان افزوده می‌گشت. تبدیل گفتار به رفتار و پیگیری اصول و اساس تشکیل دهنده و ایجاد دوستی و برابری برای رسیدن به اهداف دین به صورت علنی مورد تایید مردم قرار گرفت.

در زمان حیات پیامبر هیچ جنگی از طرف وی آغاز نگردید و تلاش ایشان برای دعوت تمام اقشار به دین جنبه‌ی راهنمایی و هدایت داشت. بیان اصول دین، اساس آفرینش اتصال به قدرت لایزال و در نهایت خدایی بودن دین، محور اصلی این دعوت‌ها بود اما گاه افرادی در همان زمان وجود داشتند که منافع خود را در دین‌گریزی دیدند. انواع مزاحمت‌ها را ایجاد نمودند که نتیجه‌ی آن تحمیل جنگ‌هایی به اسلام در همان آغازین تشکیل آن گردید.

استفاده از واژه‌ی "جنگ" در این زمان سؤال برانگیز شد و بسیاری از متفکران، میان این نوع رویدادها تفاوت قائل شدند و از واژه‌هایی مانند دفاع استفاده نمودند. از آن زمان به بعد و با تغییراتی که در جهان اسلام به وجود آمد که بعضاً فاصله گرفتن از اساس اولیه دین بود، واژه‌هایی مانند قیام، انقلاب و جهاد بر علیه کفر نیز وارد ارتباطات اجتماعی گردید و این دقیقاً همان چیزی بود که متفکران و دانشمندان به دنبال آن بودند.

وقایعی مانند بدر، خیبر، خندق در زمان پیامبر دارای مفاهیمی جدید بودند و از واژه‌ای مانند جنگ متفاوت شدند. شاید در میان مردم عوام با توجه به وجود درگیری میان دو گروه، پذیرش واژه‌ی جنگ امری عادی تلقی می‌شد اما برای مومنین، جهاد در راه خدا، برای ظلم ستیزان، انقلاب علیه زورگویان، برای سکولارها تلاش برای کسب آزادی و برای تاریخ نویسان رویدادهای منحصر به فرد نام برده می‌شد.

ذکر نام‌های متفاوت برای درگیری‌های زمانه بدون شک مانع از تاثیر پذیری هر یک نمی‌گردید. به زبان ساده هر جنکی دارای اثراتی خاص در همان زمان یا در طول تاریخ گردید. تفاوت این نوع رویدادها را می‌توان از یک نظر در تاثیر پذیری آن‌ها یافت. تاثیراتی که گاه دارای جنبه‌های پررنگ منفی و در برهه‌ای مثبت نزد درک کننده است.

رویداد عاشورا از این قاعده استثنا نیست. تاثیرات این رویداد ظاهراً کوتاه از نظر شرع و پایان چگونه تفسیر می‌شود؟ آیا نوع خاصی از تاثیرات مد نظر است یا اثرات آن بسا متفاوت از سایر جنگ‌های دوران تاریخ است. البته که مقایسه میان انواع جنگ با از نظر تاثیرات جهانی بسیار مهم است و می‌تواند راهنمای خوبی برای ارزشیابی گردد. واقعه‌ی عاشورا در این میان چگونه ارزیابی می‌گردد؟

آیا دارای اثرات چند وجهی است؟ آیا اثرات مثبت و منفی را با هم داراست همان طوری که بسیاری از جنگ‌های تاریخ به همراه دارند؟ آیا به اندازه‌ی کافی در این رابطه تلاش و کوشش شده است؟ شکی نیست که این گونه کوشش‌ها لازم و ضروری هستند و پرداختن به ابعاد مختلف آن برای رسیدن به شناخت حقیقی مورد نیازند. کوشش‌هایی که نشان می‌دهد این نهاد دارای ابعاد مختلف تأثیری بر جهان دیروز و امروز است. گستردگی در ترک ناثبات فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، ظلم ستیزی، تربیتی، آموزشی و ... بر وارد است اما این نوشته تنها در پی یافتن رابطه میان این انقلاب و رشد تربیتی است.

به زبان ساده، پرداختن به تاثیرات انسان سازی این رویداد تاریخی علی رغم گذشت زمان با بیان دلایل و الگوهای ایجاد در این واقعه و توازن آن با رفتارهای انسانی و ایجاد زمینه‌های رشد و تعالی آدمی برای شکوفا نمودن توانایی‌های بالقوه و تبدیل آن‌ها به فعل و عمل، به طوری که انسانیت را نمایش دهند، هدف اصلی در این نوشته است. همین کافی است تا خوانندگان به ضرورت و اهمیت این واقعه پی ببرند.